

Utlåtande 2015:78 RI+III (Dnr 122-713/2015)

Långsiktig plan för nyinvesteringar, reinvesteringar och underhåll av stadens idrottsanläggningar

Rapport från idrottsnämnden

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Idrottsnämndens rapport "Långsiktig plan för nyinvesteringar, reinvesteringar och underhåll av stadens idrottsanläggningar" godkänns.
2. Idrottsnämnden och fastighetsnämnden ska komplettera underhålls- och reinvesteringsplaneringen med vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarråden Karin Wanngård och Emilia Bjuggren anför följande.

Ärendet

Idrottsnämnden har haft kommunfullmäktiges uppdrag att ta fram en långsiktig plan för nyinvesteringar, reinvesteringar och underhåll av stadens idrottsanläggningar. Investeringsbehovet fram till år 2022 har beräknats till 2,5 mdkr och till och med år 2030 med ytterligare 1,3 mdkr. Till detta kommer ett beräknat reinvesterings- och underhållsbehov om 3,3 mdkr till år 2024.

Beredning

Ärendet har beretts av fastighetsnämnden och idrottsnämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser att den långsiktiga investeringsplanen fyller ett viktigt behov. Kontret anser att reinvesterings- och underhållsplanen i vissa avseenden bör kompletteras samt att investeringsplanen saknar ett förhållningssätt till stadens skolplanering och att en sådan bör tas fram.

Våra synpunkter

Stockholms stad ligger år efter år i topp när Sveriges kommuner rankas utifrån sitt idrottsliv och förutsättningarna att bedriva idrott för dess invånare. Vår stad kan stoltsera med en mångfald som inte är jämförbar med några andra städer i landet. I vår stad samsas stora sporter som fotboll och hockey, med mindre såsom blindfotboll eller bågskytte. Bredden av möjliga sporter att utöva är kärnan i vår framgång som idrottsstad. Samtidigt ligger andra kommuner före när det gäller antal idrottshallar och idrottsytor per invånare. Stockholm växer stadigt, och med den växer också behoven från invånarna. Fler unga behöver kunna utöva en idrott, och stadens sporters olika behov måste försöka tillgodoses. Med denna långsiktiga plan för idrottsinvesteringar och reinvesteringar ges ett underlag för den politiska ledningen, och den kommunala förvaltningen, att prioritera och tillgodose det idrottsbehov som staden har.

Idrottslivet behöver inte bara nya hallar, utan det är också viktigt att lägga tillräckliga medel på reinvesteringar och underhåll av de befintliga. För att belysa det behov som finns och för att kunna göra riktiga avvägningar är det positivt att nämnderna för första gången tydligt redovisar det underhåll som krävs för att Stockholms idrottsfastigheter ska fortsätta hålla en god standard. För att det ska bli ett ännu bättre planeringsunderlag bör det kompletteras med en tydlig underhållsplan med faktiskt, planerat underhåll.

För att kunna hålla jämna steg med befolkningsökningen och bygga en ekologiskt hållbar stad är det viktigt att utnyttja stadens fastighetsbestånd så effektivt som möjligt. Genom energieffektivisering av befintliga och nya fastigheter kan vi minska utsläppen och samtidigt sänka stadens kostnader. Samplanering- och samutnyttjande av anläggningar är nödvändigt för att möta stockholmarnas samlade behov. Staden måste bli bättre på att i skolplaneringen planera idrottsytor så att de kan användas både för skoländamål och idrottsändamål. För att underlätta kommer stadsledningskontoret se över hyres- och finanseringsmodeller.

I övrigt hänvisas till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Långsiktig investeringsplan – strategi för att möta stadens långsiktiga behov av nya idrottsanläggningar (med underbilagor)
3. Långsiktig underhålls- och reinvesteringsplan för stadens idrottsanläggningar

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådens förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Anna König Jerlmyr och Cecilia Brinck (båda M) och borgarrådet Lotta Edholm (FP) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Ärendet återremitteras för vidare beredning i enlighet med vad som anföras nedan.
2. Därutöver anföras följande.

Vi är positiva till att en långsiktig plan för nyinvesteringar och reinvesteringar för stadens idrottsanläggningar nu presenteras. Det är viktigt att det idrottspolitiska programmet implementeras fullt ut inom idrottsnämndens såväl som stadens övriga verksamheter. Vi ställer oss därför bakom innehållet och prioriteringsordningen i planen men är bekymrade över kostnaderna samt av att resonemang om samverkan med andra aktörer helt saknas i ärendet.

Vi är oroade över att den plan som nu presenteras i princip saknar finansiering. Socialdemokraterna lovade inför valet guld och gröna skogar till föreningarna och idrottsrörelsen. Även om en miljard ytterligare tillfördes till idrottsinvesteringar så blev de faktiska nyinvesteringarna ytterst få. Detta eftersom kostnadskontrollen varit dålig och kostnaderna har skenat. Vår oro bekräftas också av stadsledningskontoret som i sitt tjänsteutlåtande konstaterar att det "[...] beskrivna behovet överstiger den för perioden allokerade investeringsbudgeten för idrottsanläggningar. Idrottsnämnden kommer att behöva förhålla sig till den långsiktiga investeringsplanen som den ser ut i stadens budget när avvägningar mellan investeringar, reinvesteringar och underhåll görs."

Stadsledningskontoret konstaterar vidare att reinvesterings- och underhållsplanen är undermålig samt att investeringsplanen saknar ett förhållningssätt till stadens skolplanering. Givet dessa synpunkter är det anmärkningsvärt att vänstermajoriteten ändå väljer att släppa igenom ärendet. Alliansen belyste redan i fastighets- respektive idrottsnämnden att den långsiktiga planeringen var bristfällig men detta ignorerade den styrande majoriteten. Givet att reinvesteringsbehovet beräknas uppgå till 3,3 miljarder kronor under tio år samt att nyinvesteringsbehovet uppgår till 3,8 miljarder kronor fram till 2030 så är det viktigt att beslutet föregås av ett gediget underlag. Tyvärr är inte så fallet i detta ärende varför vi inte ser något annat alternativ än att återremittera ärendet med hänvisning till de synpunkter som en samlad Allians framförde i

idrottsnämnden respektive fastighetsnämnden samt de synpunkter som framkommer i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Alliansen har länge drivit på för att sänka investeringskostnaderna för stadens idrottsanläggningar. En viktig del i detta var att ta fram en koncepthall med lägre investeringskostnader. Vi vet idag att det är möjligt att genom bra upphandlingar, konceptanläggningar, effektiv markanvändning samt genom att idrotten ges bra förutsättningar och placeringar, få ned kostnaderna. Därmed kan staden i förlängningen bygga fler anläggningar för pengarna. Vi vill därför att idrottsnämnden och fastighetsnämnden ges i uppdrag att undersöka vilka effektiviseringsvinster som är möjliga att uppnå genom att exempelvis upphandla flera anläggningar samtidigt och därmed få ned kostnaderna.

Vi delar inte den rödgrönrosa majoritetens uppfattning om att kommunen ska bygga alla idrottsanläggningar på egen hand. Förutom att vi genom samarbete kan öka utbyggnadstakten så finns det också fördelar då investeringskostnaderna sprids på fler aktörer. Flera idrotter, däribland racketsporter och kampsporter, klarar redan idag av att själva ordna med sin lokalförsörjning. Vi menar att staden genom samarbete med såväl idrottsrörelsen som med privata aktörer kan öka tillgången på idrottsanläggningar i en högre takt än om Stockholms stad gör allt själv. Resonemang om detta saknas helt och hållet i det föreliggande förslaget till ny- och reinvesteringsprogram. Därtill saknar vi även resonemang om hur vi kan underlätta för externa finansierare att investera i idrottsanläggningar i Stockholms stad. Tyvärr har de få aktörer som tidigare visat intresse för att investera i idrottsanläggningar i Stockholm stött på motstånd vid något skede i processen, något som är väldigt tråkigt för såväl staden som för hela idrottsstockholm.

Därtill saknar vi även konkreta formuleringar om hur idrottsnämnden ska arbeta med att investera och utveckla stadens motionsspår, detta för såväl vinter- som sommaridrotterna. Motionsspåren fyller en viktig funktion och bidrar till att nå det idrottspolitiska målet om att få fler stockholmare att börja idrotta. Det är därför viktigt att idrottsnämnden ges utrymme för att prioritera investeringar i förbättrade motionsspår för såväl sommar- som vinteridrotter. I en bilaga till ärendet lyfts detta fram men då ur ett driftkostnadsperspektiv, vi tycker att våra motionsspår förtjänar en högre prioritering och att investeringsmedel för detta tas upp i den långsiktiga ny- och reinvesteringsplanen. Vi vill därför att idrottsnämnden ges i uppdrag att återkomma med en prioriteringslista för ny- och reinvesteringar för stadens motionsspår.

Mot bakgrund av Alliansens tidigare ställningstagande samt stadsledningskontorets synpunkter anser vi att det är rimligt att ärendet återremitteras för vidare beredning.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Idrottsnämndens rapport "Långsiktig plan för nyinvesteringar, reinvesteringar och underhåll av stadens idrottsanläggningar" godkänns.
2. Idrottsnämnden och fastighetsnämnden ska komplettera underhålls- och reinvesteringsplaneringen med vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 26 augusti 2015

På kommunstyrelsens vägnar:
K A R I N W A N N G Å R D

Emilia Bjuggren

Ulrika Gunnarsson

Reservation anfördes av Anna König Jerlmyr, Dennis Wedin, Johanna Sjö, Markus Nordström och Jonas Nilsson (alla M) och Lotta Edholm (FP) med hänvisning till Moderaternas och Folkpartiets gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Kommunfullmäktige gav i juni 2011 idrottsnämnden i uppdrag att upprätta ett förslag till långsiktig investeringsplan för stadens idrottsverksamhet, som en del i arbetet med det nya idrottspolitiska programmet. Planen ska även beskriva hur framtida investeringar ska prioriteras utifrån det nya idrottspolitiska programmet och möjligheten att få fler stockholmare i fysisk aktivitet. Planen ska också följa den samlade strategin för stadens investeringar.

I april 2014 redovisades en delrapport för det långsiktiga investeringsbehovet för stadens idrottsverksamhet i idrottsnämnden, som inkluderade en utredning från Sweco som behandlar tillgängligheten till idrottsanläggningar. Förvaltningen fick då förnyade uppdrag att på ett tydligare sätt arbeta in reinvesteringsbehovet, att på ett tydligare sätt arbeta in stadens planerade skolutbyggnad samt den planerade bostadsbebyggelsen och återkomma med en tydligare prioriteringsordning av nyinvesteringar.

Fastighetsnämnden har enligt uppdrag i budget, tagit fram en långsiktig underhållsplan för stadens idrottsanläggningar i samarbete med idrottsnämnden. Förvaltningarna kommer under innevarande mandatperiod att satsa stora resurser för att möta det uppdämda behov som finns av såväl nya anläggningar som upprustning i befintliga. Både fastighetsnämnden och idrottsnämnden ska enligt uppdrag i årets budget ta fram en långsiktig hållbar strategi för upprustning och utbyggnad av stadens bassängbadanläggningar, utreda alternativa strategier som rivning, upprustning, nyproduktion, sammanslagning och/eller omlokalisering. Det är också något som har beaktats i föreliggande rapport.

Under år 2014 har ett arbete pågått med inventering av behovet av såväl nyinvesteringar som reinvesteringar och underhåll av stadens idrottsanläggningar.

Till detta ärende bifogas en långsiktig plan för nyinvesteringar med fördelning på idrottshallar och övriga anläggningar. Kostnaden för de första åtta åren till och med år 2022 har beräknats till 2,5 mdkr. För de nästkommande åtta åren till och med år 2030 beräknas investeringskostnaden uppgå till ytterligare 1,3 mdkr. I redovisningen av nyinvesteringar ingår även en procentuell fördelning mellan pojkar och flickor enligt uppdrag i budgeten att nämndens resurser, investeringsmedel såväl som medel för verksamheten ska fördelas lika mellan könen.

Den långsiktiga planen för reinvesteringar, dvs. utbyte/förnyelse/återställande av befintliga anläggnings- och installationsdelar i de anläggningar som redan finns, har för den kommande 10-årsperioden till och med år 2024, beräknats till 3,3 mdkr. I det beloppet ingår även kostnaden för planerat underhåll.

Vid bedömningen av behovet av nya idrottsanläggningar ska idrottsnämnden utgå från de prioriterade grupperna i det idrottspolitiska programmet, prognostiserad befolkningsutveckling inom den prioriterade åldersgruppen 7-19 år, nuvarande utbud av idrottsanläggningar, idrottsrörelsens behov baserat på stadens fördelningsnycklar, socioekonomiska skillnader mellan stadsdelsnämndsområden och stockholmarnas önskemål om idrottsanläggningar.

De främsta behoven av nya idrottsanläggningar utgörs av fullstora idrottshallar och konstgräsfotbollsplaner. För att kunna möta idrottsföreningarnas och skolornas önskemål samt att kunna erbjuda samma anläggningsutbud år 2022 som idag behöver totalt 18 nya fullstora hallar byggas och 20 nya konstgräsplaner anläggas.

Mellan åren 2022 och 2030 behöver ytterligare sju nya fullstora hallar uppföras och tolv nya konstgräsfotbollsplaner anläggas.

Därutöver finns det stora reinvesteringsbehov för de befintliga idrottsanläggningarna, inte minst sim- och idrottshallarna. Som ett särskilt uppdrag riktat mot dessa, ska fastighetsnämnden och idrottsnämnden ta fram en långsiktig hållbar strategi för upprustning och utbyggnad av bassängbadanläggningarna. I uppdraget ingår att utreda alternativa strategier som rivning, upprustning, nyproduktion, sammanslagning och/eller omlokalisering.

Till ärendet som av idrottsnämnden redovisas i form av en rapport, hör ett antal bilagor, däribland en långsiktig reinvesterings- och underhållsplan för stadens befintliga idrottsanläggningar som tagits fram av fastighetsnämnden.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 14 april 2015 följande.

1. Fastighetsnämnden godkänner inom sitt ansvarsområde den framtagna rapporten att ligga till grund för framtida planering av investeringar och underhåll av idrottsanläggningar.

2. Fastighetsnämnden överlämnar till kommunfullmäktige föreliggande rapport som underlag för stadens strategiska överväganden kring nyinvesteringar, reinvesteringar och underhåll av stadens idrottsanläggningar.

Reservation anfördes av vice ordföranden Richard Bengtsson m.fl. (FP) och Henrik Sjölander m.fl. (M), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Per Ankersjö (C) och Lisa Fuglesang (KD), *bilaga 1*.

x

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 14 april 2015 följande.

1. Idrottsnämnden godkänner för egen del förslag till långsiktig investeringsplan – strategi för att möta stadens behov av nya idrottsanläggningar.
2. Idrottsnämnden godkänner för egen del förslag till långsiktig underhållsplan för stadens idrottsanläggningar.
3. Idrottsnämnden överlämnar förslag till långsiktig investeringsplan – strategi för att möta stadens behov av nya idrottsanläggningar och förslag till långsiktig underhållsplan för stadens idrottsanläggningar till kommunfullmäktige för antagande.

Reservation anfördes av Regina Kevius m.fl. (M), Daniele Fava (FP) samt Mikael Valier (KD), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Emilia Bjuggren m.fl. (S), Anders Lindell m.fl. (MP), Leo Ahmed (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Mathias Mellgren (C), *bilaga 1*.

Idrottsförvaltningen och fastighetskontorets gemensamma tjänsteutlåtande daterat den 27 mars 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Mål och syfte

Ett mål för idrottsnämnden är att enligt det idrottspolitiska programmet ur ett folkhälsoperspektiv få fler stockholmare fysiskt aktiva. I uppdraget ligger att utveckla verksamheten som bedrivs i idrottsanläggningarna. I fastighetsnämndens uppdrag ingår att äga och utveckla dessa byggnader. Båda nämnderna har i uppdrag att i samarbete upprätta en långsiktig underhållsplan för stadens idrottsanläggningar. Som ett värdefullt stöd i detta utvecklingsarbete är budgeten för investeringar i idrottsanläggningar förstärkt med

1,0 mdkr för de närmaste fyra åren att användas för såväl nyinvesteringar som reinvesteringar i befintliga idrottsanläggningar.

Investeringar i nya idrottsanläggningar

Befolkningen i Stockholm växer med rekordfart, redan i början av 2020-talet prognostiseras att Stockholm är en miljonstad. Ett växande Stockholm innebär att det redan stora trycket på befintliga idrottsanläggningar kommer att öka kraftigt och efterfrågan på tider överstiger redan idag tillgången. Det behövs nya idrottsanläggningar i både förtätade gamla bostadsområden och i nya bostadsområden runt om i Stockholm. Förvaltningens utgångspunkt i detta arbete är Vision 2030 och de angivna tyngdpunkterna och stadsutvecklingsområdena i Promenadstaden – översiktsplan för Stockholm. Även utbildningsförvaltningens planering för utbyggnad av nya skolor är en viktig utgångspunkt och samlokalisering av skolor och idrottshallar.

Idrottsförvaltningen tillsatte under 2012 en arbetsgrupp som fick i uppdrag att utreda vilka typer av investeringar som ger bäst effekt utifrån målsättningen att få fler stockholmare i fysisk aktivitet, och då särskilt de prioriterade målgrupperna i det idrottspolitiska programmet. Under våren 2013 fick ett utomstående konsultföretag (Sweco) i uppdrag att förfina och fördjupa arbetsgruppens arbete och redovisa hur behovet av investeringar ser ut i idrottsanläggningar i framtiden. I den fördjupade utredningen studerades speciellt tillgängligheten till idrottshallar, konstgräsplaner, simhallar, ishallar, friidrottsanläggningar och utomhusbad. Analyser gjordes av närheten och besöksstrycket på de olika anläggningstyperna för att få en uppfattning om vilka områden som har bättre eller sämre tillgång till idrottsanläggningar. Utifrån detta material har beräkningar och analyser kunnat göras för att se var behoven av nya anläggningar finns samt hur många nya anläggningar som behöver byggas fram till 2022 samt 2030 med prognostiserad befolkningsutveckling i de olika stadsdelsnämndsområdena.

Tabellen nedan redovisar stadens anläggningar till med utgången av 2014, exklusive de fem koncepthallarna, och behov av nya anläggningar, inklusive de fem koncepthallarna, fram till år 2022 respektive 2030 i förhållande till prognostiserad befolkningsökning för att kunna erbjuda samma tillgänglighet och utbud som idag och i jämförelse med nämndens flerårsprogram.

Anläggningstyp	Antal anläggningar 2014	Behov 2022 (*)	Behov 2022-2030 (*)	I budget- underlag 2015-2022	Varav		
					Inne- staden	Söder- ort	Väster- ort
Konstgräsplaner	80	20	12	18	4	11	3
Idrottshallar (fullstora, 20x40 meter) **)	18***)	18*)	7	16	7	5	4
Idrottshallar (ej fullstora, minst 16x28meter)	31						
Simhallar	18	4	3	0	0	0	0
Ishallar	10	3	1	0	0	0	0
Friidrott	15	4	2	1	0	0	1

*) Behovet är beräknat efter befolkningsökning av barn och ungdom mellan 7-20 år mellan 2013-2022 respektive 2022-2030.

I nyckeltalen, för antal barn och ungdomar per idrottshall, är de fem koncepthallar som planerades stå klara under 2014 medräknade.

**) Idrottsnämnden har tidigare beslutat att vid nybyggnation av idrottshallar ska endast fullstora hallar byggas

***)) I antalet befintliga anläggningar är de fem koncepthallarna som planerades stå klara 2014 inte medräknade.

Förvaltningarna anser att behovet av nya idrottsanläggningar ska utgå från de prioriterade grupperna i det idrottspolitiska programmet, prognostiserad befolkningsutveckling inom den prioriterade åldersgruppen 7-9 år, nuvarande utbud av idrottsanläggningar, idrottsrörelsens behov baserat på stadens fördelningsnycklar, socioekonomiska skillnader mellan stadsdelsnämndsområden och stockholmarnas önskemål om idrottsanläggningar.

De främsta behoven av nya idrottsanläggningar utgörs av fullstora idrottshallar och konstgräs fotbollsplaner.

Idrottsförvaltningen har gjort en preliminär kostnadsuppskattning av nyinvesteringsbehovet till 2022 samt 2030. Det totala behovet beräknas till cirka 2,5 miljarder kronor till 2022 och ytterligare 1,3 miljarder kronor till 2030. Se tabell nedan uppdelat per anläggningstyp.

Belopp i tkr

Anläggningstyp	Behov av antal anläggningar tom år 2022	Preliminär investeringsutgift per anläggningstyp tom år 2022	Behov av antal anläggningar tom år 2022-2030	Preliminär investeringsutgift per anläggningstyp mellan år 2022-2030	Procentuell fördelning av investeringsutgift mellan pojkar och flickor
Idrottshallar innerstan					
Dubbelhall	1	160 000	0	0	53/47
Enkelhall	5	400 000	2	160 000	53/47
Idrottshallar ytterstaden					
Koncepthall	7	315 000	3	135 000	53/47
Enkelhall	2	110 000	2	110 000	53/47
Koncepthall dubbel	1	60 000	0		53/47
Dubbelhall	0	0	0		53/47
Övriga anläggningar					
11-spelsplan	19	247 000	3	39 000	75/25
7-spelsplan	1	7 000	3	21 000	75/25
Ishall	3	210 000	1	70 000	85/15
Friidrottsanläggning	4	32 000	2	16 000	53/47
Simhall (utan idrottshall)	4	1 000 000	3	750 000	47/53
SUMMA INVESTERINGAR		2 542 000		1 301 000	

Reinvesteringar i idrottsanläggningar

Den långsiktiga underhållsplanen har föregåtts av en gemensam inventering, genomförd av idrottsförvaltningen och fastighetskontoret, av reinvesteringsbehovet för idrottsanläggningarna. Reinvesteringar minskar befintliga underhållsskulder men reducerar inte behovet av årliga underhållsinsatser. I tabellen nedan på sid 7 redovisas behovet av reinvesterings- och underhållsåtgärder fördelat på olika anläggningskategorier.

Den långsiktiga underhållsplanen innefattar de idrottsanläggningar som fastighetskontoret och idrottsförvaltningen gemensamt ansvarar för med avseende på det delade ansvar för drift och underhåll enligt gällande gränsdragningslista. Kostnaderna som redovisas nedan innefattar det långsiktiga behovet av planerat

underhåll men innehåller inte kostnader för drift och skötsel, energi eller felavhjälpande underhåll.¹

På grund av otillräckliga budgetmedel för fastighetsunderhåll historiskt sett i kombination med ett åldrande anläggningsbestånd som slits hårt genom ett intensivt nyttjande, har en underhållsskuld successivt byggts upp. Effekten av det blir att kapitalförstöring uppstår. Man kan uttrycka det som att fastighetsägaren har lånat av det kapital tillgången är värd. När det sker för en del av eller hela idrottsanläggningarna sjunker inte bara värdet på fastigheten väsentligt, utan den tekniska tillgängligheten², eller möjliga utnyttjandegraden, minskar och risken för skada på person och egendom ökar.

För att återställa skicket och förhindra att fastigheterna återigen hamnar i samma situation krävs två delar, dels stora reinvesteringar i närtid, dels ett ökat planerat underhåll framöver för att undvika framtida underhållsskuld. Tabellen nedan redovisar en sammanställning i 1000-tals kronor för båda delarna.

Belopp i tkr

Anläggningstyp	Underhållsbehov fram till och med år 2024
Bassängbad	171 500
Sim- och idrottshallar	1 700 000
Hallar	335 500
Simhallar	528 500
IP*	295 000
Ridanläggningar	41 000
Konsträsplaner	189 000
SUMMA INVESTERINGAR	3 260 500

**) Inklusive ishallar.*

Det samlade underhållsbehovet den kommande tioårsperioden för idrottsanläggningar bedöms alltså till cirka 330 miljoner kronor per år. Det planerade underhållet kan definieras som ett underhåll som i förväg är känt till sin art och omfattning. Man återställer med vissa tidsintervall (anläggningsdelarnas tekniska livslängd) det årliga slitaget genom olika underhållsåtgärder. Syftet är att återställa funktionen till vad den en gång var, det vill säga i regel till nyskick.

Att åtgärda ett mångårigt och omfattande eftersatt underhåll låter sig heller inte göras under några få år. Fastighetskontorets bedömning är att tio år är en lämplig och rimlig åtgärdandetid.

I den beräknade kostnaden ingår såväl reinvesteringar som det underhåll som idag

¹ Felavhjälpande underhåll är åtgärdande av fel som är svåra att förebygga.

² Den tid tillgången går att använda för sitt avsedda ändamål.

utförs som planerat underhåll av fastighetskontoret och idrottsförvaltningen. Det beräknade årliga beloppet för perioden har också bedömts rimligt mot bakgrund av de personella resurser som kontoret förfogar över för projektledning, upphandling, byggkontroll med mera. De angivna beloppen ska inte ses som att de svarar mot i detalj redan planerade projekt utan mer som översiktliga kostnadsbedömningar.

Inför ett åtgärdande av så pass omfattande renoveringar och upprustningar av det befintliga anläggningsbeståndet, krävs utöver ekonomiska medel också en noggrann planering av interna resurser samt projekterings- och utföranderesurser. Dessutom måste hänsyn tas till verksamhet och de besökare som använder stadens anläggningar. Det ekonomiskt redovisade behovet är sådant som föreligger för att återställa de fastigheter och byggnadsdelar som har passerat sin tekniska livslängd. Kostnadsfördelningen över tiden är anpassad efter kontorets bedömda möjligheter att genomföra åtgärderna.

Behovsinventering och redovisning

Behoven är framtagna genom att analysera ålder, skick, utnyttjandegrad och med hänsyn till den verksamhet som bedrivs i fastigheterna. Informationen har hämtats från flera olika källor och har sammanställts i en excelfil. Informationskällorna är statusinventeringar gjorda av fastighetskontorets teknikförvaltning och idrottsförvaltningens tekniska personal såväl som anläggningspersonal, tidigare genomförda statusbesiktningar, utfall av genomförda projekt, kostnader framtagna i planerade och projekterade ännu inte genomförda projekt, utfall av tidigare års planerade underhåll och investeringar samt branschens nyckeltal.

I de redovisade beloppen ingår de anläggningar som ingår i dagens anläggningsbestånd. När nya anläggningar byggs ändras självklart siffrorna. Vidare finns inte kostnader för statushöjande åtgärder i fastigheterna med. De beräknade behoven är redovisade med förutsättning att den nuvarande standarden behålls. Det innebär till exempel att en idrottsanläggning med dålig tillgänglighet motsvarande Västertorp sim- och idrottshall fortfarande skulle vara mindre lämplig för personer med rörelsehinder.

Sammanfattningsvis finns ett stort behov av olika punktinsatser i ett antal fastigheter där stora delar tjänat ut sin tekniska livslängd. Tydliga exempel är flera sim- och idrottshallar som är byggda under miljonprogrammets tid under 60- och 70-talet. Dessa är nu mellan 40- 60 år gamla. I sammanhanget kan nämnas att det som ett vedertaget begrepp brukar anges att en simhall åldras minst två gånger så snabbt som andra, torra byggnader.

Förvaltningarna anser att en fortsatt reinvestering och upprustning av befintliga idrottsanläggningar är det mest angelägna i dagsläget. Därmed kan det befintliga anläggningsbeståndet hållas intakt och man undviker att äldre anläggningar förfaller. För att tillmötesgå dagens efterfrågan på en idrottsanläggnings innehåll och funktion, är många av anläggningarna i ett stort behov av upprustning och modernisering. Det gäller både för byggnader och för verksamhetsytor. I förekommande fall kan det även bli aktuellt att undersöka alternativa strategier som rivning, upprustning, nyproduktion,

sammanslagning och/eller omlokalisering, till exempel enligt ett uppdrag som kommunfullmäktige gett förvaltningarna i budget 2015.

I samband med om- och tillbyggnad av befintliga anläggningar ska även utredas om möjlighet finns att erbjuda nya eller utökade aktivitetsytor. Som exempelvis kan nämnas tillbyggnaden med ytterligare en 25-metersbassäng samt undervisningsbassäng i samband med upprustningen av Åkeshovs sim- och idrottshall.

Avvägning mellan nybyggnad och upprustning

Förvaltningarna anser att den bifogade (*bilaga 1*) långsiktiga investeringsplanen – strategi för att möta stadens behov av nya idrottsanläggningar samt den långsiktiga planen för reinvesteringar och underhåll av idrottsanläggningar (*bilaga 2*), ska kunna användas som ett planeringsunderlag inför nämndernas kommande arbete med verksamhetsprogram och flerårsprogram.

De främsta behoven av nya idrottsanläggningar utgörs av fullstora idrottshallar och konstgräsplaner. Behoven ökar med stadens växande befolkning. För att kunna tillfredsställa idrottsföreningarnas och skolornas behov och önskemål samt att kunna erbjuda samma anläggningsutbud 2022 som idag per capita, behöver totalt 18 nya fullstora hallar byggas och 20 nya konstgräsplaner anläggas. Mellan 2022 och 2030 behöver ytterligare sju nya fullstora hallar uppföras och 12 nya konstgräsplaner anläggas. Därutöver finns ett stort reinvesteringsbehov av de befintliga idrottsanläggningarna och då främst sim- och idrottshallarna. Som ett exempel på detta kan nämnas tillgänglighetsförbättrande åtgärder samt energieffektiviserande åtgärder.

Förvaltningarna avser att i kommande flerårsprogram, med den årliga planeringsramen om 250 mnkr, så långt det är möjligt prioritera erforderliga reinvesteringar och nybyggnationer. I budget 2015 anges också att en prioritering av nya anläggningar ska göras utifrån avvägningar om behov av reinvesteringar i det befintliga anläggningsbeståndet.

Nämnderna kan utöver den årliga planeringsramen, som för närvarande uppgår till 250 mnkr, i förekommande fall redovisa ett större investeringsbehov för särskilda större investeringsinsatser, som till exempel större ombyggnationer av sim- och idrottshallar. Exempel på det är renoveringen av Västertorps sim- och idrottshall.

Förvaltningarna redovisar, i samband med ettårsprogram och flerårsprogram avseende investeringar, även driftkostnadskonsekvenserna per projekt. En investering i en ny idrottsanläggning medför ökade driftskostnader under anläggningens hela livslängd. Livslängden varierar med typ av anläggning, standard och utrustning. Även upprustning och modernisering av befintliga anläggningar medför ökade driftskostnader för idrottsnämnden, bland annat ökade hyreskostnader, under den tid som investeringen beräknas förlänga anläggningens livslängd.

Förvaltningarnas förslag

Idrottsförvaltningen och fastighetskontoret föreslår att idrottsnämnden och

fastighetsnämnden godkänner den redovisade långsiktiga planen för nyinvesteringar, reinvesteringar och underhåll av stadens idrottsanläggningar, vars syfte är att ligga till grund förvaltningarnas investerings- och underhållsplanering.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 24 juni 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Idrottsnämnden har tagit fram en långsiktig investeringsplan, kompletterad med ett flertal bilagor där grunder för prioritering, finansiering och förhållandet till det idrottspolitiska programmet framgår.

Planen ska ses i förhållande till att staden växer, Stockholm kommer inom en överblickbar framtid växa till en miljonstad. En långsiktig investeringsplan identifierar inte bara behov utan skapar också nödvändiga förutsättningar för prioriteringar i en miljö med ändliga resurser.

Investeringsplanen kommer också utgöra underlag för hur arbetet med de idrottspolitiska målen kan komma att bedrivas, utifrån formuleringar i styrdokument och budget. Materialet kommer att kunna motivera beslut och fördelning av resurser mot bakgrund av vad som ger mest nytta för stockholmarna och de prioriterade grupperna.

Idrottsnämnden har en tämligen lång erfarenhet kring att identifiera hur investeringar och verksamhet fördelas ur genusperspektiv. Utifrån könsuppdelad statistik går det att ha vetskap om vilka anläggningstyper som lockar pojkar respektive flickor. Det är därför glädjande att se att den långsiktiga investeringsplanen har ett fokus på genusfrågorna. Stadsledningskontoret noterar att den långsiktiga investeringsplanen trots insikten i genusproblematiken har en sned fördelning till förmån för pojkars och mäns idrottande. För att investeringsplanen ska bli hållbar ur ett genusperspektiv krävs dels fortsatt fokus på att locka inaktiva flickor till idrottande samt, att avsätta särskilda driftmedel i nämndens budget för att genomföra aktiviteter och verksamheter som lockar flickor till anläggningsutbudet.

Den långsiktiga investeringsplanen tillsammans med sina bilagor utgör således ett strategiskt underlag för att identifiera och möta stadens långsiktiga behov av nya idrottsanläggningar.

Investeringsplanen är också förtjänstfullt nedbrutet på stadens nämndsnivå med hänsyn tagen till befolkningsutveckling. Det nedbrutna materialet kommer att medge att nämnden aktivt deltar i stadens stadsutvecklingsarbete samtidigt som underlaget kommer att kunna bidra till andra nämnders planeringsarbete, såsom exempelvis

exploaterings- och stadsbyggnadsnämnden.

Det ska noteras att investeringsplanen inte underkastats ett förhållningssätt till den befintliga skolplaneringen. Ett gemensamt utnyttjande av stadens projekteringskapacitet är nödvändigt när staden växer. Detta kan exempelvis innebära att skolplaneringen tar hänsyn till behovet av anläggningskapacitet utöver vad som är den aktuella skolans behov. Samplanering- och samutnyttjande av anläggningar är nödvändigt för att möta medborgarnas samlade behov och kommer kräva att hyres- och finansieringsmodeller omprövas. Stadsledningskontoret har för avsikt att ta initiativ som ökar möjligheterna till samplanering mellan inblandade nämnder och bolagsstyrelser.

Det redovisade investeringsbehovet uppgår till drygt 2,5 mdkr till 2022 och ytterligare 1,3 mdkr till 2030. Till detta kommer fastighetsunderhållet som i ärendet beskrivs till 3,3 mdkr för tioårsperioden, eller 330 mnkr per år. Stadsledningskontoret konstaterar att det i ärendet beskrivna behovet överstiger den för perioden allokerade investeringsbudgeten för idrottsanläggningar. Idrottsnämnden kommer att behöva förhålla sig till den långsiktiga investeringsplanen som den ser ut i stadens budget när avvägningar mellan investeringar, reinvesteringar och underhåll görs. En vägledning i denna avvägning ges av det faktum att summeringen av underhållsbehovet överstiger investeringsbehovet. Nämndens faktiska prioritering mellan behoven får framgå av nämndens treårsplanering.

Beskrivningen av fastighetsunderhållet finner stadsledningskontoret som det minst genomarbetade i ärendet. Det svårt att utläsa ur ärendet huruvida de presenterade 3,3 mdkr för fastighetsunderhållet inkluderar både inre- och yttre underhåll, men som bilagan är formulerad ligger det nära till hands att anta att det endast är det yttre underhållet som avses i underhållsplanen. Är det inre underhållet inte medtaget i redovisningen så ökar naturligtvis underhållsskulden ytterligare.

Underhålls- och reinvesteringsplanen innehåller endast det påstådda underhållsbehovet. Stadsledningskontoret hade förväntat sig att en underhållsplan slagit fast vad som faktiskt kommer att underhållas, när i tid det genomförs och till vilken budgeterad kostnad. Inget av detta framgår av ärendet. Stadsledningskontoret vill gärna se att idrottsnämnden och fastighetsnämnden återkommer med en samlad underhållsplan där hänsyn tagits till följande:

- I underlaget saknas en tydlig specifikation av vad det är för åtgärder som avses. Nämnderna bör lämpligen komplettera handlingarna med sina underlag för långsiktig planering, det vill säga specificera sin underhållsplan med uppdelning om åtgärder som utförs inom 1-3 år, 4-10 år samt längre fram i tiden än 10 år och som minimum redogöra för hur prioritering och optimering sker i den kortsiktiga planeringen för år 1-3. Om inte detta redogörs för är det svårt att ta ställning till underhålls- och reinvesteringsplaneringen eftersom underhållsåtgärderna inte redovisas.
- I kombination med redogörelse för vad det är för åtgärder som avses är det önskvärt att nämnderna också redogör för hur de har tänkt finansiera åtgärderna.

Det är önskvärt att fastighetsnämnden visar att den identifierat vilka åtgärder som förväntas finansieras genom ökade hyresintäkter och hur den prioriterar mellan åtgärder som inte har finansiering. Idrottsnämnden har att visa att prioriteringen sker ur ett driftkostnadsperspektiv.

- Det är också önskvärt att nämnderna återkommer med hur de kan prioritera åtgärder så att dessa inryms i befintlig budget. Nämnderna bör föra ett resonemang kring vilken ordning som prioritering kan ske och vilka konsekvenser som kan uppstå vid olika scenarion. Nämnderna bör också föra ett resonemang om prioriteringsordningen skiljer sig vid befintlig budget mot om nämnden skulle få en utökad budget.

Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att godkänna idrottsnämndens rapport med beaktande av stadsledningskontorets synpunkter angående underhålls- och reinvesteringsplaneringen.

Reservationer m.m.

Fastighetsnämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Richard Bengtsson m.fl. (FP) och Henrik Sjölander m.fl. (M) enligt följande.

1. Återremittera ärendet.
2. Uppdra åt förvaltningen att utreda förutsättningarna och utrymmet för att minska investeringskostnaderna genom t.ex. andra placeringar och gemensamma upphandlingar.
3. Uppdra åt förvaltningen att utreda möjligheten och förutsättningarna för att arbeta tillsammans med externa aktörer för att förbättra tillgången till anläggningar samt öka utbyggnadstakten av idrottsanläggningar.
4. Uppdra åt förvaltningen att återkomma med mer information om vilka åtgärder staden behöver vidta för att göra det mer intressant för externa aktörer att investera i idrottsanläggningar i Stockholms stad.
5. Därutöver anföras:

Vi är positiva till att en långsiktig plan för nyinvesteringar och reinvesteringar för stadens idrottsanläggningar nu presenteras. Det är viktigt att det idrottspolitiska programmet implementeras fullt ut inom fastighetsnämnden såväl som stadens övriga verksamheter. Vi ställer oss därför bakom innehållet och prioriteringsordningen i planen men vi är bekymrade över kostnaderna samt över att resonemang om samverkan med andra aktörer helt saknas i ärendet.

Alliansen har länge drivit på för att sänka investeringskostnaderna för stadens idrottsanläggningar. En viktig del i detta var att ta fram en koncepthall med lägre investeringskostnader. Vi vet idag att det är möjligt att genom bra upphandlingar, konceptanläggningar, effektiv markanvändning samt att idrotten ges bra förutsättningar och placeringar få ner kostnaderna, vilket i förlängningen medför att staden kan bygga fler anläggningar för pengarna. Vi vill därför att förvaltningen undersöker vilka effektiviseringsvinster som är möjliga att uppnå genom att t ex upphandla flera anläggningar samtidigt och därmed få ner kostnaderna. Vi är heller inte främmande för att se över placeringar om det kan leda till lägre investeringskostnader. Detta gäller främst i innerstaden där bristen på lämplig mark är stor.

Vi delar inte vänstermajoritetens uppfattning om att kommunen ska bygga alla idrottsanläggningar på egen hand. Flera idrotter, däribland racketsporter och kampsporter, klarar redan idag av att själva ordna med sin lokalförsörjning. Vi menar att staden genom samarbete med såväl idrottsrörelsen som med privata aktörer kan öka tillgången på idrottsanläggningar i en högre takt än om Stockholms stad gör allt själv. Resonemang om detta saknas helt och hållet i det förslag till ny- och reinvesteringsprogram som nu presenterats för nämnden. Därtill saknar vi även resonemang om hur vi kan underlätta för externa finansiärer att investera i idrottsanläggningar i Stockholms stad. Tyvärr har de få aktörer som tidigare visat intresse för att investera i idrottsanläggningar i Stockholm stött på motstånd vid något skede i processen, något som är väldigt tråkigt för såväl staden som för hela idrottsstockholm.

Förutom att vi genom samarbete kan öka utbyggnadstakten så finns det också fördelar då investeringskostnaderna sprids på fler aktörer. Vi är oroade över att den plan som nu presenteras i princip saknar finansiering. Socialdemokraterna lovade inför valet guld och gröna skogar till föreningarna och idrottsrörelsen. Även om en miljard ytterligare tillfördes till idrottsinvesteringar så blev de faktiska nyinvesteringarna ytterst få. Detta eftersom kostnadskontrollen varit dålig och kostnaderna har skenat.

Särskilt uttalande gjordes av Per Ankersjö (C) och Lisa Fuglesang (KD) enligt följande.

Per Ankersjö (C) och Lisa Fuglesang (KD) instämmer i förslag till beslut från vice ordföranden Richard Bengtsson m.fl. (FP) och Henrik Sjölander m.fl. (M).

Idrottsnämnden

Reservation anfördes av Regina Kevius m.fl. (M), Daniele Fava (FP) och Mikael Valier (KD) enligt följande.

Återremittering av ärendet

Uppdra åt förvaltningen att utreda förutsättningarna och utrymmet för att minska investeringskostnaderna genom t ex andra placeringar och gemensamma upphandlingar

Uppdra åt förvaltningen möjligheten och förutsättningarna för att arbeta tillsammans med externa aktörer för att förbättra anläggningstillgången samt öka utbyggnadstakten av idrottsanläggningar

Uppdra åt förvaltningen att återkomma med mer information om vilka åtgärder staden behöver vidta för att göra det mer intressant för externa aktörer att investera i idrottsanläggningar i Stockholms stad.

Uppdra förvaltningen att återkomma till nämnden med en prioriteringslista för ny- och reinvesteringar av stadens motionsspår

Därutöver anför:

Vi är positiva till att en långsiktig plan för nyinvesteringar och reinvesteringar för stadens idrottsanläggningar nu presenteras. Det är viktigt att det idrottspolitiska programmet implementeras fullt ut inom idrottsnämndens såväl som stadens verksamheter. Vi ställer oss därför bakom innehållet och prioriteringsordningen i planen men vi är bekymrade över kostnaderna samt resonemang om samverkan med andra aktörer helt saknas i ärendet.

Alliansen har länge drivit på för att sänka investeringskostnaderna för stadens idrottsanläggningar. En viktig del i detta var att ta fram en koncepthall med lägre investeringskostnader. Vi vet idag att det är möjligt att genom bra upphandlingar, konceptanläggningar, effektiv markanvändning samt att idrotten ges bra förutsättningar och placeringar kan få ner kostnaderna och i förlängningen kan staden bygga fler anläggningar för pengarna. Vi vill därför att förvaltningen undersöker vilka effektiviseringsvinster som är möjliga att uppnå genom att t ex upphandla flera anläggningar samtidigt och därmed få ner kostnaderna.

Vi delar inte den rödgrönrosa majoritetens uppfattning om att kommunen ska bygga alla idrottsanläggningar på egen hand. Flera idrotter, däribland racketsporter och kampsporter, klarar redan idag av att själva ordna med sin lokalförsörjning. Vi menar att staden genom samarbete med såväl idrottsrörelsen som med privata aktörer kan öka tillgången på idrottsanläggningar i en högre takt än om Stockholms stad gör allt själv. Resonemang om detta saknas helt och hållet i det förslag till ny- och reinvesteringsprogrammet som nu presenterats för nämnden. Därtill saknar vi även resonemang om hur vi kan underlätta för externa finansärer att investera i idrottsanläggningar i Stockholms stad. Tyvärr har de få aktörer som tidigare visat intresse för att investera i idrottsanläggningar i Stockholm stött på motstånd vid något skede i processen, något som är väldigt tråkigt för såväl staden som för hela idrottsstockholm.

Förutom att vi genom samarbete kan öka utbyggnadstakten så finns det också fördelar då investeringskostnaderna sprids på fler aktörer. Vi är oroade över att den plan som nu presenteras i princip saknar finansiering. Socialdemokraterna lovade inför valet guld och gröna skogar till föreningarna och idrottsrörelsen. Även om en miljard ytterligare tillfördes till idrottsinvesteringar så blev de faktiska nyinvesteringarna ytterst få. Detta eftersom kostnadskontrollen varit dålig och kostnaderna har skenat.

Därtill saknar vi även konkreta formuleringar om hur idrottsnämnden ska arbeta med att investera och utveckla stadens motionsspår, detta för såväl vinter- som sommaridrotterna. Motionsspåren fyller en viktig funktion och bidrar till att nå det idrottspolitiska målet om att få fler stockholmare att börja idrotta. Det är därför viktigt att idrottsnämnden ges utrymme för att prioritera investeringar i förbättrade motionsspår för såväl sommar- som vinteridrotter. I en bilaga till ärendet lyfts detta fram men då ur ett driftkostnadsperspektiv, vi tycker att våra motionsspår förtjänar en högre prioritering och att investeringsmedel för detta tas upp i den

långsiktiga ny- och reinvesteringsplanen. Vi vill därför att idrottsförvaltningen ges i uppdrag att återkomma till nämnden med en prioriteringslista för ny- och reinvesteringar för stadens motionsspår.

Särskilt uttalande gjordes av Emilia Bjuggren m.fl. (S), Anders Lindell m.fl. (MP) och Leo Ahmed (V) enligt följande.

Efter alldeles för många år av eftersatt underhåll och bristande långsiktig planering har Stockholms stad ett läge där vi har ett stort underhållsunderskott och samtidigt ligger efter i nyinvesteringar. Det är därför angeläget att en långsiktig plan för nyinvesteringar och underhåll nu tas fram.

Den långsiktiga investeringsplanen visar på mycket stora investeringsbehov och det blir angeläget att hitta sätt att få ut mer av investeringspengarna. Samarbete både inom staden, med t.ex. SISAB och utbildningsförvaltningen, såväl som samarbete med andra aktörer som vill upprätta idrottsanläggningar bör eftersträvas. På samma sätt bör förvaltningen försöka hitta sätt att pressa kostnaderna för uppförande av nya anläggningar, att hitta en framkomlig väg för att genomföra regionala upphandlingar kan vara ett sådant sätt.

Även med en kraftigt ökad investeringsbudget kommer prioriteringar att behöva göras även framöver. Det är då prioriterat att underhållet planeras på ett sådant sätt att den typen av kapitalförstöring som dagens underhållsunderskott inneburit inte upprepas. Prioriteringarna måste också hela tiden utgå ifrån prioriteringarna i stadens idrottspolitiska program.

Stockholms stads idrottspolitiska program sätter höga ambitioner avseende jämställdhet och mångfald i Stockholms idrottsliv. Det är viktigt i det fortsatta arbetet med investeringar att hela tiden följa upp att dessa ambitioner efterlevs. Alla barn och ungdomar har rätt till en hälsosam tillvaro och fritid på lika villkor och därför prioriteras de som idag deltar i mindre utsträckning i idrottslivet. Det innebär särskilt fokus på ungdomar 13-20 år, särskilt flickor, flickor 7-20 år med utländsk bakgrund, personer med funktionsnedsättning samt barn och ungdomar 7-20 år med lägre socioekonomisk bakgrund än genomsnittet. Idrottsförvaltningen måste därav kontinuerligt analysera om vi lyckas med uppgiften att göra jämställda och jämlika investeringar.

Särskilt uttalande gjordes av Mathias Mellgren (C) enligt följande.

Om jag hade haft rösträtt så hade jag anslutit mig till Moderaternas, Folkpartiet liberalernas och Kristdemokraternas förslag till beslut.